

Verslagleggen

Abstract

In deze zoekhulp vind je informatie over hoe je een verslag opstelt naar aanleiding van je (herkomst)onderzoek.

Herkomstverslag

Het doel van het herkomstverslag is om zowel het onderzoek zelf als de belangrijkste gegevens die het heeft opgeleverd vast te leggen. Het is daarbij belangrijk om een zo compleet mogelijk overzicht van de geraadpleegde bronnen te geven, ook als die niets opleverden of tegenstrijdige informatie bevatten. Toekomstige herkomstonderzoekers kunnen hierop voortbouwen.

Een herkomstverslag kan verschillende vormen krijgen. Er zijn geen officiële richtlijnen voor de verslaglegging van herkomstonderzoek van bijvoorbeeld de Nederlandse Museumvereniging of de ICOM. In collectiebeherende instellingen worden verschillende vormen soms gecombineerd of naast elkaar gebruikt. Voor enkele voorbeelden kan je de herkomstverslagen die zijn toegevoegd aan de [gepubliceerde adviezen van de Commissie Koloniale Collecties](#) bekijken.

Tekstueel verslag

Een tekstueel verslag geeft een uitgebreid overzicht van het onderzoek. De opbouw is afhankelijk van het doel van het onderzoek. Verschillende inhoudelijke overwegingen bij de verslaglegging komen aan bod in de publicatie [Sporen](#). Hierin worden diverse opties besproken, zoals verslaglegging aan de hand van een afgebakende onderzoeksvraag of een chronologische volgorde en de mate van historische contextualisering. Voorbeelden van tekstuele verslagen zijn via de website van het [NIOD](#) raadpleegbaar.

Schematische weergave

Een schematische weergave van de herkomst is nuttig om de belangrijkste gegevens in één oogopslag weer te geven. Dat kan in de vorm van een tijdlijn met de belangrijkste momenten van bezitsovergang of in de vorm van een herkomstzin: een gestandaardiseerde notatiewijze van de bekende jaartallen, bezitters en hun woonplaatsen, gescheiden door leestekens. In de schematische weergave worden ook eventuele lacunes in kennis opgenomen.

Een voorbeeld van een herkomstzin volgens het model uit [Yeide, Konstantin, Walsh \(2001\)](#) is: *Grafsteen (Aceh, 16de-18de eeuw), onbekende begraafplaats in Lhoknga, tot 1901; (verwijderd uit Lhoknga door George Nijpels, 1901); geschonken aan Hoofdcursus, Kampen, 1902 tot 1923; overdracht aan Etnografisch Museum Koninklijke Militaire Academie, Breda 1923 tot 1956; overdracht aan Rijksmuseum voor Volkenkunde / Wereldmuseum Leiden, 1956.*

Een voorbeeld van een tijdlijn is:

- **16de eeuw - 18de eeuw** Vervaardiging van de grafsteen.
- **16de/18de eeuw - voor 1901** Begraafplaats in Lhoknga.
- **1901** Verwijderd uit Lhoknga door George Nijpels.
- **1902** Naar Nederland verzonden door George Nijpels.

- **1902-1923** Hoofdcursus van de Koninklijke Militaire Academie te Kampen, na schenking George Nijpels.
- **1923-1956** Etnografisch Museum van de Koninklijke Militaire Academie te Breda, na overdracht van de Hoofdcursus te Kampen.
- **1956-heden** Rijksmuseum voor Volkenkunde / Wereldmuseum Leiden, na overdracht van de Koninklijke Militaire Academie te Breda.

Gegevens koppelen

Voor musea is het naast tekstuele verslaglegging aan te raden om de herkomst ook vast te leggen in het collectiemanagementsysteem via een koppeling van alle met de herkomst verbonden personen en instellingen aan het object. Het is ook nuttig om koppelingen te maken naar herkomstgebeurtenissen indien het collectiemanagementsysteem deze mogelijkheid biedt. Op die manier zijn de herkomstgegevens gemakkelijker doorzoekbaar en koppelbaar aan externe bronnen.

Afbeeldingen

Historische foto's, plattegronden en andere illustraties kunnen het verslag verduidelijken. Dit geldt eveneens voor foto's van het object en details daarvan. Versieringen en inscripties kunnen bijvoorbeeld belangrijke informatie bevatten. Het is evenwel goed om er rekening mee te houden dat het afbeelden en/of bekijken van bepaalde objecten door gemeenschappen van herkomst soms als ongewenst wordt beschouwd. Als er een vermoeden bestaat dat dergelijke restricties van toepassing zijn, dan is het raadzaam advies te zoeken van deskundigen. Dit geldt in het bijzonder voor het afbeelden van voorouderlijke (menselijke) resten. Daarnaast moet er rekening worden gehouden met de geldende auteursrechten, indien het verslag openbaar wordt gemaakt.

Taalgebruik

Koloniale bronnen zijn geschreven vanuit een perspectief dat koloniale overheersing rechtvaardigt. Vaak worden er termen gebruikt die niet meer gebruikelijk zijn of tegenwoordig als ongepast en kwetsend worden beschouwd. De zoekhulp [Bronnen](#) geeft aanwijzingen over de omgang met verouderd taalgebruik in koloniale bronnen. In de verslaglegging is het van belang om de historische woorden en begrippen – eventueel tussen aanhalingstekens en voorzien van toelichting – te noemen indien ze noodzakelijk zijn om de objectgeschiedenis te begrijpen en verder onderzoek mogelijk te maken.

De publicatie [Woorden doen ertoe](#) van het Wereldmuseum geeft tips voor de omgang met koloniale terminologie.

Related Aids

- [Bronnen](#)
- [Onderzoeken](#)
- [Selecteren en afbakenen](#)

first edited by wiebe reints as original_author on 2024-05-01

last edited by Wiebe Reints as original_author on 2025-12-12